

LÖVÉSZET KIÁLTÓ

VII. évfolyam, 11. szám, 2005. november. Ára szabadeladásban: 80 bani (8000 lej)

Merengés

Kik is vagyunk? Ha az ember nyitott füllel és szemmel él, egyre gyakrabban hall olyanokat, mint kettős honfoglalás, táltos királyok, minden sírhely nélkül megszünt egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend, a Pálosok eltűnése, és még sok a hivatalos történelem által titkolt, rejtegetett igazságok. Az embernek a sok minden kapcsán ilyenkor az az érzése támad, mintha valakik félnének az igazságtól, mintha valakik szeretnék, ha nem derülnének ki a valós tények, és mintha egyre több nemzetnek és érdeknek veszténivalója lenne, ha kiderülne teljesen a valós magyar és székely történelem. Mintha ebben a világban valami sérült lenne. Mintha valakik folyamatosan és tudatosan rombolnák a magyar öntudatot, a magyar kultúrára alapozott gondolkodásmódot. Egyre fontosabbá válik a magántulajdon. Persze ez nem is baj, vagy igen? De érdekesség, csak figyeljenek. Az a joggyakorlat, ami most van a nyugati, amerikai társadalmakban, és így most Romániában is, az a római joggyakorlat, aminek a magántulajdoni jogalapja va-

lahogy így fogalmazható: - Az az enyém, amit számonkérés nélkül elpusztíthatok.- És mi át kezdük venni nemcsak a jogot, hanem ezt a gondolkodásmódot is, és alkalmazni.

Ehhez képest, ha megnézzük a székely világot, senkinek nem volt igazán magántulajdona. Az otthon kívül az összes tulajdon a közösségé volt, amit rendszeresen újraosztottak használatra és művelésre a közösség tagjai között. Milyen rossz lehetett. Vagy nem?! Gondoljunk csak el. Ma mi is történne.... Talán újból értenénk a különbséget a - mi a dolgozó- és - mi a munkád - között. Talán valós tartalommal tölthetnénk fel újból a tisztesség és tisztesség kifejezéseinket, helyére kerülnének a tisztelő, tisztesség, tisztelendő, tisztviselő, szavak és funkciók. Nem csak beszélünk, hanem értenők is a magyar nyelvet, és így be tudnók tartani a legendáinkba, népmeséinkbe - a magyarok őszövétségébe - rejtett kívánalmakat, ősi isteni parancsokat. Hogy ezek megtörténhessenek, vállalnunk kell önmagunkat, nem másokhoz, hanem öseinkhez kell hasonlítani önmagunkat. Jó lenne,

"Nagy szerencse, hogy lelkünket nem köti testünkhöz a gravitáció."

Bolyai János

Kányádi Sándor

Eső, szél, sár

Eső, eső, te sziszegő,
kabátomat nehezítő,
novemberi ólmos eső.

Az még hagyján, ha csak esne,
nem volnék elkeseredve.

De a szél is, ez a cudar.
Térül-fordul, csivir-csavar:
ő is esőernyőt akar.

S harmadikul itt van a sár,
Szidja is, aki erre jár.

Pedig a sárt ne érje szó,
hármuk közül csak ő a jó:
derék vendégmarasztaló.

Húz, nem akar válni tőled:
lehúzza a félcipődöt.

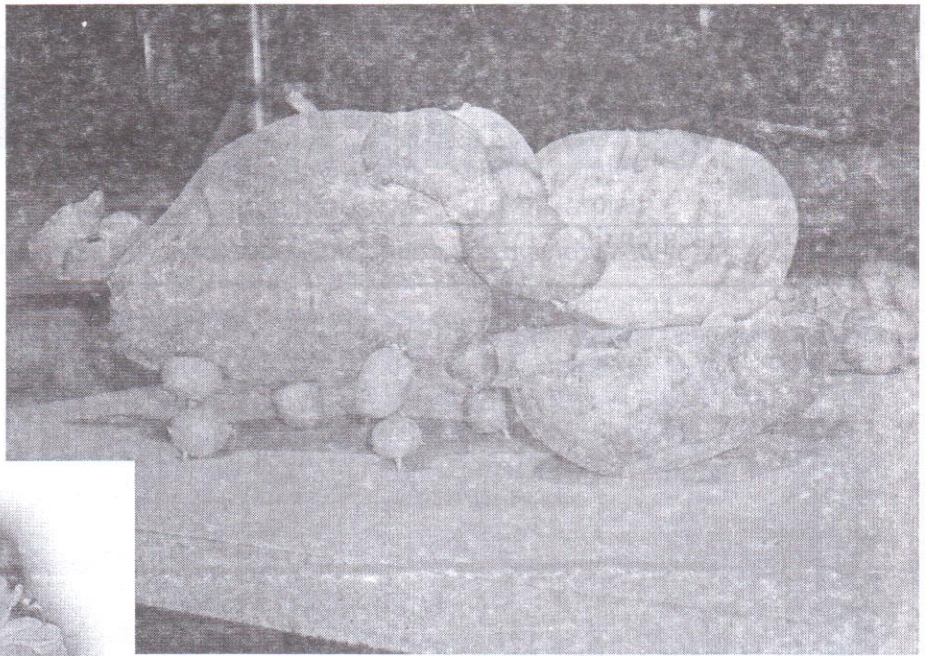
ne, ha néha a lélek csendjébe burkolózva elgondolkoznánk gyermekkorunk meséinek mondanivalóján, és megkérdeznénk magunktól: melyik meséket is kell elmondanom, ha Isten megtart gyermekeimnek, unokáimnak. Tudok-e majd egy bonyolultabb kérdésükre olyan mesét mondani, mely útmutatás lehet számukra. Vajon hosszan fognak-e majd hallgatni?

Lázár László

Pityókabál

Amióta világ a világ, az ember szerette tudatni egymással, hogy mi is történik az ő közösségében, és így kapcsolatteremtések, szokások, új keletű kezdeményezések kerültek az emberek birtokába. Székely népünkről elmondhatjuk, hogy bármilyen munka elvégzése után ünnepélyesen kifejezte örömét (olykor bánatát), hálát adott Istennek - embernek, hogy sikerült ezt-azt elvégezni (aratóünnepség, cséplés, házépítés).

Amint utólag kiderült, sokaknak gondolatában volt, hogy valamilyen formán év végén egy hálaadó ünnepséget kellene feleleveníteni, vagyis hálát adni, hogy sikerült egy év gazdasági munkáját elvégezni és betakarítani a termést. Így fogalmazódott meg a gondolat egy ünnepség szervezésére, aminek a nálunk honos pityóka lett a jelképe, és a neve PITYÓKABÁL lett. Nagyon készségesen összefogott a falu, a helyi civil szervezetek, pityókatermelők, a polgármesteri hivatal és nem

utolsó sorban az egyház, hiszen a hálaadás középpontja nem lehet más, mint az Isten. Gyerekek, felnőttek próbáltak pityókafigurákat alkotni, sokan segítettek a pityókatokány elkészítésében, különböző versenyeket szerveztek (pityókatánc, pityókamaraton, célba dobás). A nap fénypontja a hálaadó szent-

mise volt, ahol a plébános úr ötlete alapján: a templom egy őszi hangulatot sugárzott, vagyis a díszítés terményekből, faágakból állott (cserefaágak, töröbúzabkóró, csövestöröbúza, nád, búza, zab, kenyér, bor, gyümölcsök, sütötök, pityókából készített rózsafüzér).

Hálát adtunk, hogy az idén is megsegített a jó Isten, hogy megóvott a természeti csapásoktól, hogy ismét 100-nál több fiatal öltötte magára a székely népviseletet.

A pap bácsi kiemelte őseink mondását: ha más nincs, a "kicsi pityókát megesszük a naggyal", csak legyen békesség a családban, a szomszédban, a faluban, nemzetünkben. A szentmise után újra kicsinek bizonyult az őseink által Népháznak keresztelt nagy épület, és a jó hangulat délutántól másnap reggelig tartott. Milyen jó érzés, hogy újra megmozdult a falu apraja-nagyja, és néhány órát együtt tölthettünk gyermekeink, unokáink társaságában, gyönyörködve a gyönyörű szép székely ruhákban, amelyek tömegesen kerültek elő a pad aljából, gyönyörködve a székely táncokban, játékokban, és csak a padló tudná megmondani, hány székely csizma koppant rajta a pityókabálon. Tudjuk, senkinek sem maradt el semmi munkája ezen a napon, de gazdagabbak lettünk egy ünnepel, találkoztunk egymással erősítve ezáltal az egymáshoz való ragaszkodást.

"Ityóka, pityóka, ripityóka

Szerelmes lettem egy vénaszonyba,

De szeretném megölelni, de szeretném megcsókolni,

Ityóka, pityóka, ripityóka."

Mindenszentek és Halottak Napja

November olyan egyházi ünnepekkel kezdődik, melyeken kegyelettel emlékezünk elhunyt rokonainkról, hozzátartozóinkról, szeretteinkről. Ebből az alkalomból rendbe tesszük, virágba öltöztetjük a temetőben a sírokat, s apró gyertyalángok fényénél felidézünk egy-egy kedves arcot, és imádkozunk értük. A halottakról való megemlékezés régi szokása a keresztény embernek. Mindenszentek kötelező ünnep a katolikus egyházban. Mindazon szentek és üdvözülték emléknapja, akiknek az egyházi naptárban nincs külön ünnepük. Ennek az ünnepnek nagyon mély gyökerei vannak. Az egyes apostolok és vértanúk emlékezetének ünneplése a kereszténység körében már a kezdettől fogva szokásban volt. Ebből fejlődött ki előbb az összes mártírok, később a minden szentek ünnepe. A hetedik században IV. Szent Bonifác pápa (608-615) Róma legjelesebb pogány templomának egyikét, a Panteon-t, vagyis a minden Istenek templomát keresztény templommá alakította. Ide gyűjtette össze a szent mártíroknak a római temetőkből nyugvó tetemeit. A templomot a Boldogságos Szűz s valamennyi mártír tisztele-

tére 610. május 13-án ünnepélyesen fel is szentelte. Az említett pápa által minden vértanúk tiszteletére rendelt ünnep a következő századokban lassan minden szentek ünnepévé vált, s Rómán kívül is kezdték az egyházak november 1-én, vagyis az egyházi év végső hónapjának első napján megtartatni. E nap kötelező megünneplését az egész római egyházban végül a IX. században IV. Gergely pápa (827-844) rendelte el, de általánossá csak a Tridentiummal újjászülető szentkultusz nyomán vált.

Mindenszentek után következik a Halottak napja (november 2.), azaz a halottakról való megemlékezés napja. Az egyház kez-

dete óta mindig szokásba volt az elhunyt hívekért imádkozni, esedezni. Bizonyítják ezt elsősorban a keleti egyháznak a régi s ma is közhasználatban levő misekönyvei, Szent Vazul és Aranyszájú Szent János liturgiái, a görög, örmény, kopt, etióp liturgiák, a legrégibb egyházi emlékek (sírfeliratok a római katakombákban). Általánossá azonban csak azután vált, miután a X. században élt Benedek-rendi szerzetes, clunyi apát, Szent Odilo az irányítása alatt álló zárdákban elrendelte (998-ban), hogy minden szentek ünnepe után következő napon a halottakra való emlékezés napja legyen. Nemsokára ezt a rendeletet az egész egyházban elfogadták, s halottak napjául azon évszak második napját tűzték ki, amelybe a haladó természet szemlélése bennünk a múlandóság s a halál körüli gondolatokat amúgy is kiváltja. Halottak napja a XIV. századtól vált általánossá. Az ortodox egyházak a pünkösd előtti szombaton ülik meg.

Nem tudjuk, hogy az ünnep magyar népi szokásai mikor alakultak ki. A sírok megtisztítása, virággal díszítése éppúgy általánosan elterjedt szokás a magyarság körében, mint a halottak lelki üdvéért szóló gyertyagyújtás.

Egyházi oktatás Lövétén

I. A kezdetektől a XVIII. század végéig

A lövétei egyházi oktatás kezdeteiről nem rendelkezünk egyértelmű adatokkal, ezért, analógiák alapján, csak feltételezhetjük, hogy a reformáció előtt már -hasonlóan más székelyföldi településhez,- itt is folyt néminemű oktatás. Az oktatást- a "deákoknak" (azaz későbbi falusi tanítóknak) kiválasztott gyermekek körében- a falu papja végezte, elsősorban a katolikus szertartás rendjére, egyházi énekekre, vallási alapismertekre s ritkábban olvasásra tanítva őket. A szorgalmas, papi pályára alkalmasnak mutakozó gyerekekkel "kiemelten" is foglalkoztak: a latin szövegek olvasására és éneklésére is megtanították, s ezzel biztosították számukra a továbbtanulás lehetőségét a püspökségek mellett létesített káptalani iskolákban. Abban az időben a papi pálya volt szinte az egyetlen lehetőség a székely falu zárt világából vagy a jobbágyorsból való kiemelkedésre. Természetesen figyelembe véve az akkori gazdasági- és társadalmi viszonyokat, a családok teherbíró képességét, e lehetőséggel csak nagyon kevesen élhettek.

A lövétei egyházi iskola, oktatás története a XVII. századig nyomozható vissza. Közvetett adataink arra utalnak, hogy már ekkor -a plébánia mellett- iskola működött Lövétén, melynek fenntartója (kegyura) maga az egyházközség volt. Valószínűleg ebben az iskolában pallérozták szellemét gyerekkorában annak a Lövetei Györgynek, aki 1658-ban Grácban, a jezsuiták iskolájában alszerpapként (subdiaconus) bölcseletet és teológiát tanult, akárcsak Lövetei István deáknak, aki 1664-ben Csíkkozmon tanítószkodott, valamint Lövetei Jánosnak, aki 1676-ban a Pázmány Péter alapította nagyszombati egyetem falai között mélyítette tovább tudását.

Az oktatókra és az oktatásra vonatkozó írásos adataink a XVIII.

század elejéről vannak, és ezek is eléggé hézagosak. Elsősorban a püspöki vagy esperesi egyházlátogatások alkalmával felvett jegyzőkönyvek őrizték meg a rektorok nevét, jövedelmét, az iskolába járó gyerek számát stb. Adorján János udvarhelyi főesperes vizitációjakor (1702) tesznek említést a "Lövetei Mester Ferencz Deak" természetbeni (búza) béréről, amelyet a falu gazdái adtak. 1717-ben a püspöki látogatás alkalmával hatvan éven még mindig Szabó Ferenc, azaz Ferenc deák a kántor Lövétén. A 39 éve tevékenykedő öreg, megfáradt kántor mellett kisegítőként Torjai Bálint mint oktató (instructor) tevékenykedett. Az iskolába járó gyerekek száma 25 volt. Ugyanekkor számba vették az iskolamester létfenntartására rendelt földeket is. A mester házához (domus magistri) járandó három darab szántó föld Lövete korabeli határbeosztása szerint a következő dűlőkben feküdt: 1. felső fordulóban a Sás nevű helyben; 2. középső fordulóban az Omlás nevű helyben; 3. Középső mezőben. 1721-ben a kántor, orgonista és tanító egy személyben a lövétei Pálffy János volt. Tízén látogatták az iskolát. Egy évtized múlva, 1731-ben Sorger Gergely püspök (1729-139) látogatásakor a torjai (Háromszék) születésű Kiss András 30 lövétei gyerek szellemét pallérozta a szerény szalmafedélű faépületben. 1733-ban megint két mester (magister, ludimagister) tevékenykedett Lövétén: Tamási István és Jánosi Péter. Az utóbbi a falu szülöttje volt, s több mint egy évtizedig szolgálta népét. Huzamosabb ideig működött mint tanító Lövétén a székelyfancsali Fancsali Sámuel. Ikertestvérével, Fancsali Mózzessel, aki 1768 és 1804 között volt Lövete plébánosa, több évtizeden át együtt irányították a falu szellemi-lelki életét.

1780. febr. 1-jén Fancsali Sámuel kántortanító, aki 35 évig szolgálta az egyházközséget, elhunyt. Az egyházközség új tanítót választott a csíkszentgyörgyi Daró Antal személyében, aki tanulmányait Csíksomlyón végezte. Mellette a helybéli Kolozsi János harangozó, egyházzsoltga segédtanítószkodott. A kántor a fiú- a ha-

rangozó a lánygyermeket tanította. 1817-ben a lövétei iskola tanulóinak összlétszáma 127 (fiú 70, lány 57) volt. Daró Antal az egyházközséget több évtizeden szolgálta. 1828. július 30-án hunyt el Lövétén hatvanévesen.

Az iskola tanítóinak létfenntartását, mint már említettük, a "mester házához járandó" szántóföldek, kaszálók, valamint a hívek természetbeni és pénzbeli adományai fedezték. A jövedelem összetételét, nagyságát az erre vonatkozó egyházi rendtartások (melyek szabályozták, hogy ki tartozik egész bért vagy fél bért fizetni, kik fizetnek gabona helyett pénzbért és végül a bérfizetés idejét) határozták meg, de befolyásolták a századokon át kialakult helyi szokások is. Szeredai Antal vikárius 1764-ben arra utasította Lövete egyházközségi elöljáróságát, hogy "A mi a T(iszelen) dó Plébánost és a Mestert illető bér adásnak modgyát nézi, a mindenekben a régi rendtartás és Particularis Visitationak végzése szerint folyon." Ez szerint minden egész bért adó ember tartozott a mesternek egy kalongya búzát és egy kalongya zabot adni. Ha nem szalmájában, hanem szeműl adta, egy véka búza és két véka zab volt az egész bér. A fél bért fizetők ennek felével tartoztak. Akiknek sem házuk, sem marhájuk, sem jószáguk nem volt, egy-egy fél szustákot fizettek a mesternek bérként.

A tanítás módszerére, a tantárgyakra vonatkozóan csak szórványos adatokra és analógiákra támaszkodhatunk. Azt azonban szinte biztosra vehetjük, hogy a tanítás anyanyelven folyt. A tantárgyak száma, az oktatás módja legfőképpen a mester felkészültségétől, hivatástudatától függött. Az 1776-ban felvett egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint Fancsali Sámuel iskolamester írni-olvasni és a keresztényi tanokra oktatta a diákságot. A papi, hivatalnoki pályára alkalmas, továbbtanulni akaró diákok, több mint bizonyos, hogy a latin nyelv alapelemeit is elsajátították. Az öt-hat hónapot (hagyományos szokás szerint Szent Mihálytól Szent György nappig) tartó tanévben rendszerite-

lenül feljárom gyermekek az olvasás megtanulásával akár két-három esztendő is eltöltötték. Az írás gyakorlásának általánosan használt eszközei a homokkal megtöltött láda és a viasszal bevont falapok voltak. Ezeken a gyermekek a nyomtatott vagy a tanítótól írt betűmintákat utánozták. A "haladó" gyermekek rátérhettek a papír és a tinta használatára. A tananyag elsajátítása a tanító felügyelete alatt zajlott, aki a szűk iskolaszobába összezsúfolt gyermekek között testi fenytéssel próbált rendet tartani. Ezeken az állapotokon, módszereken nem sokat változtatott sem Mária Terézia közoktatási reformja (1777-es Ratio educationis), sem a jozefinista államigazgatásnak a népoktatás iránti fokozott érdeklődése, iskolareformja (Norma Regia). A népoktatás korszerű módszertana (a Lancaster-módszer) a polgárosodás hatására a XIX. század első felében terjedt el Székelyföldön.

Mihály János

A kábítószer - pokolba szülő útlevele

A drogfüggőség kialakulásának okai

1. Próbálkozás. A legkorábban és leggyakrabban előforduló droghasználat a próbálkozás, melyet általában a kíváncsiság motivál. A fogyasztás általában csoporthatásra történik. A fiatalok jelentős része kikapcsolódás, élménykeresés céljából használja a drogokat. A használók többnyire szabadon döntenek a fogyasztás módjáról. A kikapcsolódást kereső fiatal feldobott akar lenni, különleges, néha elfojtott vágyait szeretné kielégíteni élményvilágában, álmodozásában. A morfinista megálmodja azokat a cselekedeteket, amelyeket meg szeretne tenni, az amfetamin-származékok hatása alatt álló ember gátlás és gondolkodás nélkül megteszi azt, amiről álmodik.

2. Személyiség-problémák.

Sokan azt állítják, hogy az anyagi nehézségek miatt lesznek a fiatalok narkósok. Nem lehet ezzel a fejtegetéssel teljesen egyetérteni, mivel sok fiatal küzd anyagi nehézségekkel, és mégsem lesz narkós. A leendő fiatal narkós lelkéből kell valami, hogy hiányozzon. Hiányoznia kell valaminek, ami lehetővé tenné, hogy ellenálljon a kísértésnek. A drog fogyasztásáért leggyakrabban az érzelmi élet zavara okolható. A személyiség nem tud bánni a túl erős érzelmekkel. Ezeknek az erős érzelmeknek, mint nagy öröm, nagy bánat, gyűlölet, bosszúság elhárítását, feldolgozását a személyiség nem tanulta meg. Ilyen esetben a drog mint vágyteljesítő, feszültségoldó megoldás szerepel. A függőségben lévők alapvetően olyan emberek, akik képtelenek szembesülni a valósággal, és inkább elfutnak előle. Stresszhelyzetekben vagy teljesen apatikusak, visszahúzódóak lesznek, vagy hisztériás reakciókat produkálnak. Gondolkodásuk éretlen, önismeretük bizonytalan, környezetfüggő

magatartásúak, így a külső hatások könnyen elsodorják őket. Lelki terhelhetőségük alacsony, alkalmazkodást csak a környezettől igényelnek, egocentrikus magatartás jellemzi őket. Családi állapotuk, neveltetésük nem tette lehetővé érzelmi életük egészséges fejlődését, nem tanulhatták meg a szülőtől az erős érzelmek megfelelő kezelését.

3. Neveltetés. Jelentős veszélyeztető tényező, ha hiányoznak az egyén életét, életevezetését meghatározó értékek, ideálok. Az értékrendek hiányáért elsősorban a szülők felelősek, akik nem képesek gyermekeik számára a következetesség, a megbízhatóság, a biztonság érzését nyújtani. Különösen veszélyes a kamaszkor. Ha a kamaszkorra jellemző lelki, ma-

gatartási, viselkedési zavarokat a szülők nem kezelik helyesen, ha ezek a zavarok bennük indulatokat, lekicsinyítést váltanak ki ahelyett, hogy iránymutatással, személyes példával segítenék a gyermeket, nem alakul ki a gyermekben az ellenálló-képesség a környezeti nehézségekkel szemben. Az ilyen családban hiányzik a szeretet és a keménység megfelelő arányú alkalmazása, gyakran a személyes karrier vágya jellemzi a családtagokat. Ilyen esetben a droghasználat, mint értékrend-helyettesítő, vágyteljesítő szerepelhet.

4. Az is tény, hogy sok fiatal a saját hülyesége ??????? következtében lesz kábítószeres, hiszen nagyon jól tudták már akkor is, amikor először vettek be kábítószerrel, hogy mi lehet ennek a következménye.

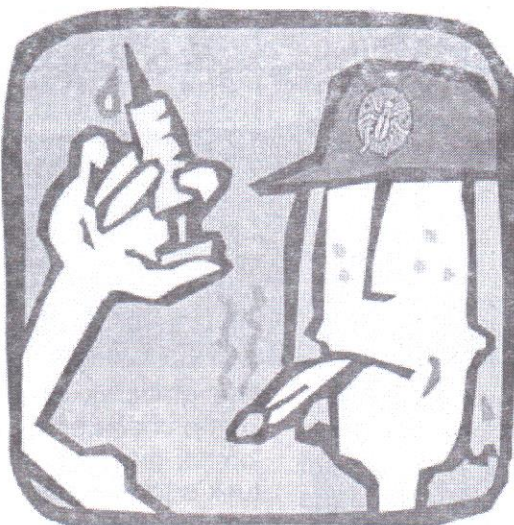
Ha a függőség már kialakult, a fogyasztást abbahagyni nehéz, gyakori a visszaesés, ezért a leg-

fontosabb a megelőzés olyan felvilágosító munkával, amely védelmet nyújt a kábítószeres kipróbálása ellen is. Nemcsak a szülők, hanem az iskolákban dolgozó pedagógusok is fel kell, hogy hívják már a 8-14 évesek figyelmét arra, hogy idegentől ne fogadjanak el sem pasztillát, sem bélye-

get, álljanak ellen a kábítószerkereskedők gonoszságának. Az utóbbi időben tevékenységük világszerte erősödik. Egészen fiatal lányokat és fiúkat klasszikus módszerrel cserkésznek be. Előbb ingyen adják a narkót, majd a függőség kialakulása után pénzt követelnek, vagy azt, hogy lopják meg saját szüleiket. A fiatal lányokat még prostitúcióra is kényszeríthetik.

(folytatjuk)

Tribel József
nyug. középiskolai tanár

Jöjj el, édes üdvözítőnk!

Elégtelenség töltött el több alkalommal, hogy minden karácsonyra nem tudunk új éneket tanulni a gyerekekkel, de egy szülő megvigasztalt, ha minden évben ugyanazokat énekeljük, akkor is pontosan olyan szép, hiszen karácsony egyszer van egy évben.

Az adventi időszakot is így lehetne átélni, hiszen lélekben felkészülünk az Úr Jézus születésére. Bármilyen ünnep legyen (családi, közösségi), fel kell készülni rá, rá kell hangolódni, és mi valójában nem is kell újat alkotnunk, csak visszatekintnünk őseink életére, az ő példájukat kell követnünk, erős hitükből csak egy kicsit is merítve mi is ráléphetünk az adventi útra, amely a kis Jézus jászoláéhoz vezet.

Milyen szenzáció lenne, ha hosszannézhetnénk, hogyan jártak elődeink a hajnali misékre, a rorátékre. Korán ébredt az egész család, a családapa meggyújtotta a hordozó lámpást, és indult az istálló felé, hogy enni adjon az állatoknak, addig az édesanya felöltöztette a gyermekeket, és indult az egész család a templomba. A hajnali sötétségben megmozdultak az adventi fények: gyertya, mécses, hordozólámpás, bányászlámpa, elemlámpa a szélrózsa minden irányából egy közös cél felé: a templomba igyekeztek. Nem zúgolódtak, ha nagy volt a hó. Akkor még nem volt fűtés a templomban, és mégis mentek, mert belülről a hit melege átjárta őket, és mindenki egy kis áldozatot akart hozni, amit a kis Jézus jászoláéhoz tehet. Milyen szépen kö-

szöntötték korán reggel egymást az emberek, nem szaladtak el egymás mellett, hanem tisztelettel mondták: Isten áldja meg!, Dicsértessék a Jézus Krisztus! Kérték és érezték egész nap a jó Isten segítségét. Sokszor úgy el tudjuk panaszkodni, mennyi sok a dolgunk, de ha lehetőségünk van rá, ne sajnáljuk azt a hajnali órát eltölteni ősi templomunkban. Milyen boldog az az ember, aki minden hajnali misén részt vehet, vagyis a napot a templomban kezdi, hiszen a templom mindenkit és mindig vár. Gondoljunk őseink szent hitére, csatlakozzunk minél többen a rorátékre

járó emberek sorához, és ha év közben néha elmaradtunk a templomtól, most egy kicsit törleszthetünk a jó Isten előtt. Ne engedjük, hogy szívünkben kialudjék az adventi mécses lángja, vigyázzunk templomunkra, hogy még álmunkban se tűnjön el, ahogyan az ismeretlen költő a versben elmondja, mert akkor keserves lesz az ébredés.

A templom

Az éjjel álomban egy álmot álmodtam,
Reggel jó anyámnak mindjárt el is mondtam.
Nektek is elmondom, gondolok én rátok,

Csak a fületeken ki ne bocsásátok.

Azt álmodtam, hogy a templom mellett jártam,

Jaj, most is félek, amit én ott láttam.

Megindult a templom, azt sem tudom merre,

Nagyokat lépkedett, rengett a föld bele.

Mint egy nagy óriás, a torony fele lógott,

Szétvert harangja szomorúan szólott.

Megdobbant a szívem, imádkozni kezdtem,

Hová mész, te, templom? - bámulva kérdeztem.

Feleli a templom -
Én édes gyermekem,

Elbujdosom messze, mert már árva lettem.

Annyi árva napon harangoztam nektek,

De ti errefelé sohasem jöttetek.

Nem kell nektek templom, pogányok lettetek,
Hiába hívtalak, ti elkerültetek.

Menj, mondd meg a falunak, jó öreg temploma

Elbujdosott messze, nem jön vissza soha.

Hanem mondd meg szépen: eljön az az idő, nincs is olyan messze,

Gyarló életünket a hit fogja össze.

Eljön nektek, és akkor visszahívnatok,

De késő lesz, mert súlyos lesz az átok.

Ezt mondta a templom, harangja zokogott,

Erre felébredtem, a szívem úgy dobogott.

Kábultan, ijedten az ablakhoz álltam:

Megvan a templomunk, jó, hogy csak álmodtam.

Megvan a templomunk, mindenki vigyázzon,

Nehogy az ilyen álmólóra váljon!

Pedagógiai lexikon

Igazságosság

Ámbár a gyermek erkölcsi ítélőképessége csak lassan bontakozik ki, igazságérzete igen korán - már óvodáskorban - megmutatkozik. A testvérek közötti egyenlő elosztásra a gyermek akkor is vigyáz, ha nem ő az esetleg károsodó fél; az óvodában is észreveszi, ha az óvónő szerinte "igazságtalan" volt. Ennek ellenére ő maga gyakran vét az igazságosság ellen: nem adja át játékát, magának igyekszik megkaparintani valamennyit. Ennek oka többnyire nem az igazságérzet hiányában, hanem abban van, hogy nem tud vágyainak parancsolni. Iskoláskorban a gyermek igazságérzete erősen kifejlődik mind társai, mind a felnőttek - főleg a tanító, tanár - irányában. Az igazságtalanság mélyen sérti, rendszerint akkor is felháborodik rajta, ha nem ő szenved tőle. A szülők igazságérzete a gyermekekkel szemben elsőrendű követelmény. Ez természetesen nem jelenti mindig a javak és engedmények egyforma elosztását, hiszen a különböző korú testvéreknek mások a jogos igényei. Ezt - ha az elosztás mögött a szülők egyenlő szeretete, megbecsülése áll - a gyermek is látja és méltányolja.

András Magdolna óvónő

Madárkereső

Az alábbi rejtvényben az alább felsorolt nálunk telelő madarak neveit rejtettük el. Ha ezeket bármilyen irányban kihúzogathatók, akkor a maradék betűkből még egy madárnevet tudtok kirakni. Ezt a szót írjátok a szelvényre, és december 13-ig adjátok oda András Szilvia tanítónőnek. Ugyanaddig

S	K	É	K	C	I	N	E	G	E
F	C	P	I	N	T	Y	T	G	R
Ő	S	Z	A	P	Ó	U	E	E	Ű
T	Ó	L	L	O	H	N	N	R	Ó
L	K	E	G	U	I	K	G	L	H
Ö	A	N	K	C	E	C	E	E	Ú
V	I	O	N	I	E	J	L	H	J
Ü	B	É	R	E	V	M	I	É	R
S	Z	A	J	K	Ó	U	C	J	A
S	Z	S	Ú	K	A	F	K	A	V

Keresztrejtvény megfejtése:

.....

.....

Név.

Osztály.

Hátszám.

meghosszabbítjuk a múlt havi rejtvényünk megoldásainak a leadását is, mivel a sztrájk miatt nem adhattárok le a megfejtéseket.

Keresendő madárnevek: CSÓKA, FAKÚSZ, GERLE, HÉJA, HOLLÓ, KÉK CINEGE, KUVIK, ŐSZAPÓ, PINTY, SÜVÖLTŐ, SZAJKÓ, SZÉNCINEGE, TENGELIC, UHU, VARJÚ, VERÉB

A megfejtés a képen látható madár neve.

Tanulók aranyköpései eredeti helyesírással

Toldi forrása egy kórnyikás ének, melyet Tótfalusi Selyem Péter írt.

Toldiné még a lelkét is Györgyre öntötte.

Jancsi és a nyája szépen legelészett a réten.

A Toldi Előhantja magasan kiemelkedik a magyar irodalomban.

Jancsi gazdája megkapta a bajszát és egyet pördült rajta.

Kajsza Jenő gyűjtése

Versfaragók

Itt a tél

Itt a fagyos tél,
Jaj, de szép ez a tél.
Szánkóznak a gyerekek,
Jaj, de várták a telet.

Miklós Klaudia III. A

A virág

Illatos zöld réten
Kék ibolya nyílik,
Ha leszáll a csendes éj,
Gyöngyharmat hullik.

Miklós Adrien III. A

Kedves diákok, írjátok Ti is,
és juttassátok el hozzánk!

A négy gyertya

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer négy gyertya. Olyan nagy volt a csend körülötök, hogy tisztán lehetett érteni, amit egymással beszélgettek.

Azt mondta az első:

- Én vagyok a béke, de az emberek nem képesek életben tartani. Azt hiszem, el fogok aludni... Néhány pillanat múlva már csak egy vékonyan füstölgő kanóc emlékeztetett a hajdan fényesen tündöklő lángokra.

A második azt mondta:

- Én vagyok a hit! -sajnos az emberek fölöslegesnek tartanak. Nincs értelme tovább égnem... A következő pillanatban egy enyhe fuvallat kioltotta a lángot.

Szomorúan így szólt a harmadik gyertya:

- Én a szeretet vagyok, nincs már erőm tovább égni. Az em-

berek nem törődnek velem, semmibe veszik, hogy milyen nagy szükségük van rám... Ezzel ki is aludt.

Hirtelen belépett egy gyermek. Mikor meglátta a három kialudt gyertyát, felkiáltott:

- De hát mi történt? Hiszen nektek égnetek kéne mindörökké...!

Elkeseredésében hirtelen

sírva fakadt. Ekkor megszólalt a negyedik gyertya:

- Ne félj! Amíg nekem van lángom, újra meg tudjuk gyújtani a többi gyertyát. Én va-

gyok a remény!

A gyermek szeme felragyogott. Megragadta a még égő gyertyát, s lángjával új életre keltette a többi.

Add, Urunk, hogy soha ki ne aludjon bennünk a remény...! Hadd legyünk eszköz a kezében, amely segít megőrizni gyermekeink szívében a hit, remény, szeretet és béke lángját!!!

Ámen

Lövétei tájszavak III

Mihály János gyűjtéséből

ahajt - amott
amián - amiatt
aszal - füstöléssel gyümölcsöt szárít
ádigál - álldogál
banda - cigányzenekar
bácsi - idősebb férfi
benvaló - belsőség, telek
bocs - bivalyborjú
cáp - bakkecske
ciréz - siet
csármál - lármáz
csotika - alma- és körtecsutka
csuri - veréb
dugás - kis gát
esztena - juhszállás
fehérmép - asszony, nő
fúru - fúró
garádics - lépcső
gereben - kenderfésülő eszköz
hanyatág - hanyatt
ík - ék
kakojsza - áfonya
kancsi - kancsal
kóbor - szekérrnyő
korcsova - korcsolya, kis szánkó
lapi - levél
luksz - fényűzés
monyator - juhászbojtár
orotás - irtás
parrag - parlag
pisolyog - mosolyog
ponk - pók
sétár - sajtár
szaragógya - csipkebogyó
tepelák - ügyetlen
tongyó - rosszul öltözött
urusság - orvosság
virics - a nyírfa leve
zsibog - sajog

Ha-ha-ha

Az autószerelő kérdezi a kuncafttól:
- Hogy tudott ennyire tönkremenni a gumija?
- Ráhajtottam egy borosüvegre.
- Nem vette észre, hogy ott egy üveg?
- Hogyan? Egy részeg ember zsebében volt.

ANYAKÖNYVI HÍREK 2005. október-november

Keresztelés:

1. Szász Roland János

Temetés:

1. Lázár József
2. György Péterné sz. András
Julianna

3. Sami Györgyné sz. Mihály
Anna

4. Kelemen Vince
5. András András
6. Mihály András

7. Pál Lajosné sz. Márton Anna
8. Bálint István
9. György Gábor

Az előző lapszámából kimaradt Demeter Vince, a családtól elnézést kérünk.

Kiadja a *Lövétei Ifjak Egyesülete*
a *Lövéte Közbirtokosság*
Lövéte Község Önkormányzata
és a *Select Metlemnplast kft*
támogatásával
Nyomja a *ROTAPRINT* nyomda

**A szerkesztőség nem
minden esetben ért egyet
a cikkek tartalmával!**

Szerkesztőség: *András Mónika, András Kinga, Lázár László, Mihály János*
Munkatársak: *Lázár Béla, András Magdolna*